

Razlogi.

Trditev ničnostne pritožbe izvira iz napačnega razlaganja pojma, »opravila vladarstva«. Opravila vladarstva niso zgolj opravila, katera gre izvrševati državnim oblastim, marveč »obsegajo vse naprave javnega prava, po katerih se urejujejo javne, torej države same, celokupnosti ali vsaj določenih krogov državljanov tiče se zadeve, in vsled katerih so državljani podvrženi v ono svrho potrebnim naredbam.« Kajti vladarstva ne opravlja zgolj državna oblast, marveč je izvršujejo tudi samoupravne oblasti v svojem zakonitem delokrogu. To kaže § 101. k. z., ki naglaša »neposrednje ali posrednje javno naročilo«, dalje tudi § 181. k. z., ki določujoč pojem javnega urada imenuje izrecno poleg državnega tudi občinski urad. Ni pa dvomiti, da spada med opravila vladarstva v navedenem smislu tudi oskrbovanje prisilne delavnice, katera naj izvršuje zakon z dne 24. maja 1855, št. 89. drž. zak. služi varnostnopolicijskim namenom države in je po smislu §-a 1., al. 2. zakona z dne 25. maja 1885, št. 90. drž. zak. deželi izročena v oskrbovanje.

M.

Iz upravne prakse.

a) Strankam, katere se v smislu § a 43. privilegijskega zakona z dne 25. avgusta 1852, št. 184. drž. zak. in §-a 35. izvršilnih propisov k temu zakonu zavrnejo na pravdno pot, se ne more določiti rok, v katerem bi jim bilo dognati privatno-pravne zahteve.

V pravdi A proti B zaradi kršenja privilegija je politično oblastvo I. instancije kazensko postopanje zaustavilo v smislu §-a 43. privilegijskega zakona in §-a 35. izvršilnih propisov k temu zakonu, ker sta toženec in tožitelj tekom obravnave izprožila več privatno-pravnih vprašanj, stranki pa zavrnilo na pravdno pot s pristavkom, da se bode kazensko postopanje nadaljevalo, kedar bosta stranki predložili pravokrepno razsodbo pristojnega sodišča gledé privatno-pravnih vprašanj.

To odločbo je c. kr. deželna vlada v L. potrdila z odločbo z dne 21. avgusta 1893, št. 9788.

Proti razsodbi c. kr. deželne vlade je vložil toženec rekurz na c. kr. trgovinsko ministerstvo zaradi tega, ker se tožitelju ni določil rok, v katerem bi imel vložiti tožbo pri pristojnem civilnem sodniku.

C. kr. trgovinsko ministerstvo je z odločbo z dne 31. marcija 1894, št. 10541 toženčev rekurz odklonilo, ker v zakonu ni utemeljen, kajti po §-u 43. privilegijskega zakona in §-u 35. izvršilnih propisov imajo politična oblastva v nastalih privatno-pravnih vprašanjih stranke zavrniti jedino le na pristojno sodišče. Določitve roka, v katerem ima jedna ali druga stranka svoje privatno-pravne zahteve dognati, pa ne pozna niti privilegijski zakon, niti ne njega izvršilna naredba. —*k.*

b) Povrnitev troškov zastopstva v političnem, posebno vodo-pravnem postopanju.

Z vlogo de pr. 28. majnika 1892, št. 11246 pritožil se je A pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ljubljani, češ da oskrunja strojar B na zdravju škodljiv način potok, imenovan »hribska voda«. Po izvršenem ogledu na lici mesta, pri kojem je zastopal ovadnika odvetnik, spoznalo je imenovano glavarstvo z razsodilom z dne 26. septembra 1892, št. 12458 ovadenca B krivim prestopka po §-u 48. zakona z dne 15. majnika 1872, št. 16. dež. zak. kranj. oziroma cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854, št. 96. drž. zak., storjenega s tem, da je B opetovano oskrunjal »hribsko vodo« na način, ki je zdravju škodljiv, oziroma s tem, da ni spoštoval izdanega ukaza z dne 4. januarja 1892, št. 62, s kojim se mu je prepovedalo oskrunjati »hribsko vodo« pri izvrševanju strojarske obrti; naložila se je hkrati B-ju po smislu §-a 48. zakona z dne 15. majnika 1872, št. 16. dež. zak. kranj. in oziroma po smislu §-a 11. ces. naredbe z dne 20. aprila 1854, št. 96. drž. zak. globa 50 gld.; obsodil se je tudi, da povrne troške kazenskega in izvršilnega postopka. Navedena pritožba imela je tudi v tem uspeh, da se je B-ju zaukazalo, naj tekom 14 dnij prosi politično oblast odobrenja naprav strojarije, nahajajoče se ob »hribski vodi«, ker bi se

mu sicer strojarija takoj in, če treba, siloma zatvorila. Gledé stroškov A-jevega zastopnika izreka pa razsodilo, da ne gre teh prisoditi, ker treba k takemu prisodilu posebne, izrecno v zakonu normirane določbe. Ker pa gre v predležčem slučaju zgolj za kazensko stvar, ki je pa politični judikaturi odkazana in ker ne vsebujejo norme, urejevajoče politični kazenski postopek, nikakega določila gledé stroškov zastopstva, ni moči ugoditi zahtevi ovadnikov, akoprav je ovadenec podlegel.

Proti slednji določbi, zadevajoči troške A-jevega zastopstva, vložil je A rekurz, kojemu je c. kr. deželna vlada z naredbo z dne 10. aprila 1893, št. 2168 ugodila ter, razveljavši rekurovani del razsodila, spoznala, da mora propala stranka povrniti na 46 gld. 60 kr. odmerjene troške A-jevega zastopstva, narasle tekom kazenskega postopanja. Ni se pa ugodilo zahtevku, naj se prisodijo tudi troški rekurznega postopanja.

Razlogi:

Predležče postopanje bilo je povsem vodopravnega značaja, ker so bile naperjene A-jeve pritožbe v prvi vrsti proti onesnaževanju »hribske vode«; poizvedovanja na lici mesta bavila so se zato pred vsem z le-tem onesnaževanjem potoka in se je končno spoznalo v razsodbi na kazen po §-u 48. vodnega zakona. V vodopravnem postopanju je pa povračilo stroškov zastopništva ne gledé na to, gre li za razpravni ali kazenski postopek, izrecno normirano, kajti § 76. kranjskega vodnega zakona določa, da je stvar političnih oblastij razsoditi, koliko naj povrne propala stranka stroškov, ki so narasli nasprotniku vsled odnosnega postopanja. Trebalo je torej tudi v predležčem slučaju naložiti propali stranki povrnitev stroškov naraslih vsled postopanja pred prvo instanco. Odmerilo se je po smislu min. naredbe z dne 25. junija 1890, št. 129. drž. zak. o advokatskem tarifu. Povračilo stroškov rekurznega postopanja ni bilo pripoznati, ker jih ni zakrivila propala stranka.

Rekurz, ki ga je vložil zoper to odločbo B, zavrnilo je c. kr. ministerstvo za poljedelstvo glasom poročila na c. kr. ministerstvo za notranje stvari z dne 31. okt. 1893, št. 17161 ter potrdilo odločbo druge instance uvažujé, da je B razpravo sam zakrivil z nedovoljenim torej zakriviljenim onesnaževanjem »hribske vode«. Pri obravnavi razpravljalo se je o gospodarstvenih interesih A-jevih, namreč

o varstvu dobave čiste pitne in gospodarske vode za slednjega posestvo, torej o zasebnih zadevah; gledé troškov razprav o zasebnih zadevah določa pa § 76. vodnega zakona za Kranjsko, da jih mora povrniti propala stranka; k troškom treba po smislu §-a 62. l. c. šteti tudi one odvetniškega zastopstva. Večja ali manjša važnost predmeta zamore vplivati pač na vprašanje, v koliki meri je prisoditi troške, nikakor pa ne na vprašanje, prisoditi-li je sploh kake troške, kajti § 76. l. c. ne razločuje važnih zadev od manj važnih.

Dr. Foerster.

Književna poročila.

Mjesečnik pravičnoga društva u Zagrebu prinaša v br. 5. za mesec majnik sledeči razpravi: Rapsodične misli o budućnosti kaznenoga prava od Milana Rojca. Nastavak. — Zar tabularni posjed zaista nije posjed? Prevod v št. 6. in 7. „Juristische Blätter“ natisnjene razprave dr. F. Reinholda.

Civilprocessuale Grundsätze. Studie zu dem österr. Regierungsentwurfe einer Civilprocessordnung vom Jahre 1843 von Dr. Ignaz Kornfeld. Leipzig. Verlag von Gustav Fock. Ocenjevatelj te brošure v Jur. Blätter št. 16 let. leta naravnost pravi, da se je pri posvetovanji o načrtu novega civ. postopnika preiti ne bode moglo. Res so razlogi, s katerimi se pisatelj protivi nekaterim principom načrta, tako tehtovito utemeljeni, da se navedenemu izreku v Jur. Bl. vsekako pritrditi mora. Tudi se vpliv teh nazorov uže vidno kaže v permanentnem odseku za posvetovanje o načrtu.¹⁾ Vso stvarino obdelava pisatelj v štirih oddelkih, s predgovorom in dodatkom. V predgovoru očita načrtu, da se preveč oddaljuje od nemškega in francoskega civ. postopnika in da je zasnovan na podlagi, katerej v inozemskih zakonih sploh ni analogije, katera nima še nikakega pravnega znanstva, nobene pravno-zgodovinske dotrjenosti. V prvem oddelku (officiöse Ermittlung des Sachverhaltes) pobija v določbah §-a 198. in 199. načrta izra-

¹⁾ V določbo §-a 49. načrta, da mora odvetnik trpeti stroške, ki so vsled njegove malomarnosti ali krivde nastali, postavil je odsek na predlog referenta Bärnreither-ja, da ima odvetnik trpeti te stroške le tedaj, ako ga zadene „grobes Verschulden“. Določba istega §-a, da je stroškom, kateri zadenejo odvetnika, prištevati tudi tiste, ki so nastali vsled nepotrebnih navajanj v spisih, črtala se je na predlog navedenega referenta. K določbi §-a 59, ki izključuje dopolnitev aktorične kavcije, vsprejel se je dostavek odsekovega člana Abrahamovicza, ki dopolnitev dovoljuje. — Tako se je tudi določba, da se more narok preložiti le zaradi nepremagljivega zadržka, na predlog dr. Pergelta premenila tako, da je smeti preložiti ga tudi zaradi drugih važnih vzrokov. — Vse to pa predlaga Kornfeld v svoji brošuri.